

Biblioteca Provincial

PALMA

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY VI : NÚM. 65

SETMANARI MALLORQUÍ
Inca, 12 de Abril 1924

Redacció i Administració
Murta, 5. - Inca.

HOMENATGE A LA LLENGUA CATALANA

Els nostres lectors llegiren l'exposició que una nodrida representació d'escriptors castellans adreçaren al Directori en favor de la nostra llengua, avui ens plau publicar la contesta que los donen els poetes, escriptors i artistes catalans, que un firmant, car amic nostre, ens ha enviada, diu aixís:

L'homenatge a la nostre llengua contingut en el missatge que els escriptors castellans adreçaren dies enrera al President del Directori, ha trobat dins de casa nostra l'acollida de què el feia creïdor la simpatia que l'inspirava. La premsa, en els seus diferents matissos, ha reflectit aquesta acollida com també les contestes sorgides d'algunes de les nostres societats literàries, com és ara l'Acadèmia de Bones Lletres i la Junta dels Jocs Florals. Els nostres escriptors, als quals les circumstàncies actuals dificulten, amb la lliure expressió de la idea de cada un, una cohesió més perfecta, han volgut també respondre, i espontàniament han sortit de diferents indrets veus autoritzades, revelant amb expressió més o menys enèrgica o ingènua el sentiment de Catalunya.

A continuació insertam les paraules d'una nodrida representació dels nostres poetes, artistes i homes de ciència, units per l'amor a la nostra llengua i als ideals del nostre poble. Molts, malgrat d'haver respost ja di-

rectament als intel·lectuals castellans, han volgut també subscriure les afirmacions d'aquest manifest.

Hem llegit amb emoció sincera les paraules de simpatia i d'homenatge al nostre idioma, amb què una eminent representació de les lletres castellanques se situa noblement davant de fets actuals que tots tenim en la consciència. En l'accent d'aquestes paraules que ens plau de recollir, endevinem la veritat del sentiment que les dicta, l'afecte intel·ligent que no hem trobat mai en les vanes adulacions dels que ens voldrien sense esperit abans d'estimar-nos.

Ho digué en català Menéndez Pelayo, dirigint-se a la Corona, en la festa dels nostres Jocs Florals i en ocasió que ja no podria repetir-se: Les llengües, signe i penyora de raça, no es forgen capritxosament ni s'imposen per la força, ni es prohibeixen ni manen per la llei, ni es prenen i deixen a voluntat, puix no hi ha res més inviolable i més sant en la consciència dels homes que el nexus secrets en què viuen la paraula i el pensament. Ni hi ha sacrilegi més gran ni ensems més inútil, que pretendre encadenar allò que Déu ha fet espiritual i lliure: el verb humà, resplendor dèbil i mig esborrat, però resplendor a la fi, de la paraula divina »

Resten agraïts de cor als qui han comprès que, de totes les vexacions amb què, volent esvair-lo, s'ha vingut a exasperar el daler d'autodomini del poble català, cap ens

ofenia tant com aquesta proscripció de l'idioma dins la nostra pròpia terra, privat dels drets de ciutadania, tret dels llavis del mestre, de l'infant i de l'obrer dins les escoles, bandejat de centre literaris, amenaçat fins dins les esglésies.

Nosaltres declarem que l'idioma i la nació que han donat al món l'excelsa mística de Castella i que posseeixen en Cervantes un dels genis humans més rics de bondat i simpatia, no necessiten, per a tenir segurs el respecte i la devoció de tots nosaltres, que qui potser més els desconeix vingui a exercir en llur nom coaccions que ens feixen tant.

La voluntat, que ratifiquem, d'afirmar i perpetuar la nostra personalitat de poble, de la qual la llengua és el senyal més viu i més inequívoc, no ha d'esser mai obstacle a l'intel·ligència generosa amb els qui no fan de la nostra mutilació espiritual qüestió prèvia per admetre 'ns a una igualtat de drets que condicionada així ja no ho seria.

Però, siga quina siga la fi reservada a l'actual pugna, fidels a la germanor dels esperits lliures, ens plau, per damunt dels que no comprenen i per damunt dels que no estimen, allargar la nostra mà a la mà que se'ns allarga en penyora de gratitud i cordialitat ben corresposta.

Barcelona 31 de març de 1924

Pere Rahola, publicista; Magi Morera i Galicia; Antoni Rubió i Lluch, professor; August Pi i Sunyer, professor; Lluís Millet, director de l'Orfeó Català; Joan Alcover, poeta; Gabriel Alomar, poeta i escriptor; Joaquim Mir, pintor; Ramón Turró, professor; Jesús Maria Bellido, professor; Pere Bosc Gimpera, professor; Miquel Ferrà, poeta; Joan Guivanell Mas, escriptor; Joan Llimona, pintor; Josep M.ª Capdevila, escriptor; Joan Estelrich, escriptor; Jaume Pahissa, compositor; Tomàs Carreras Artau, professor; Joaquim Balcells professor; Roser Matheu de Gallardo poetessa; Jordi Rubió, professor; Ferran Valls Taberner, historiador; Ernest Vartinez Ferrando, es-

criptor; Ricard Canals, pintor; Ventura Gassol, poeta; Joan Fornell, escriptor; Joan Llongueres poeta i músic; Alfons Maseras poeta; Emili Vallès; escriptor; Adrica Gual dramaturg; Ernest Maragall, escriptor; Francesc Gal, pintor; Ramon Surinyach Senties, escriptor; Jaume Peyri professor; Joan Pons poeta; Lu Pascual, pintor; Francesc Vayreda, pintor; Antoni Puig Gairalt, arquitecte; Antonia Opisso, escriptora; Josep Bofill i Pitxot, naturalista; Eduard Fontseré, professor; Pere Maria Bordoy Torrents, escriptor; Feliu Elias, dibuixant; Llorenç Ribber, poeta; Josep Pin i Soler, novel·lista; Victor Català, novellista; Apelles Mestres, poeta; Narcís Oller, novellista; Angel Guimerà, dramaturg; Pere Corominas, escriptor; Joan Colom, pintor; Josep Porta, arquitecte; Jaume Bofill i Ferrà, poeta; Fages de Climent, poeta; J. M. Rovira Artigas, escriptor; Josep Millàs Raurell, poeta; Pompeu Crehuet, dramaturg; Arnau Margarit, enginyer; Alexandre Galí, pedagog; Josep F. Rafols, arquitecte; Martí Torrents, pintor; Ramon Masip, escriptor; Rosend Llatas, poeta; Josep Maria Roca, metge i escriptor; Lluís Via, poeta; Lluís Sayé, metge; Emili Mira, metge psicòleg; Josep Roca i Roca, escriptor; Eusebi Isern Dalmau, poeta; Lluís Cortés, metge; Domènec Carles, pintor; Eladi Homs, pedagog; Rafel Benet, pintor i crític d'art; Antoni Bolós, escriptor; Pere Aldavert, escriptor; Josep Alemany i Borràs, escriptor; Joan Ruiz i Porta, escriptor; Joan Maria Guasch, poeta; Manuel Vilà, escriptor; Josep Puig i Pujades, escriptor; Lluís Pericot, professor; Josep Serra Rafols, professor; Joaquim Xirau, professor; Antoni Griera, filòleg; Cristòfor de Domènec, escriptor; Lola Anglada, pintora; Albert Carbó, arquitecte; Josep Huter, professor; Josep Maria Millàs, professor; J. Roura i Octavi Saltor, poeta.

Els vells són aficionats a donar bons consells, perquè no poden donar mals exemples.

JORNADA PEDAGÓGICA

Diumenge passat, en el Saló d'actes de l'Ajuntament d'Inca, varen reunir-se una cinquantena de mestres nacionals d'aquesta zona, cridats pel seu actiu Inspector amb el fi de tenir una «conversa» pedagògica, que esdevengué una preciosa conferència tècnica del seu superior i amic nostre D. Joan Capó.

Presidia l'acta el Delegat governatiu del partit Sr. Gonzalez Moro, tenguent als seus costats, l'Inspector i el finent de bal·le D. Ramon Reus.

Comensà el Sr. Capó, exposant la situació actual d'Espanya en lo que diu relació a l'ensenyament, manifestant especialment l'importància que han donat els militars al mestre i a la influència que aquest exerceix en la societat.

Fa després un estudi del mestre, exposant la necessitat que té d'esser sempre jove, perquè per esser un bon educador deu estar plè d'il·lusions i aquestes són pròpies de la joventut.

Espanya, per desgràcia, diu, ha estat fins avui una terra de vells.

Però ara, en el ressurgiment del temps presents, és precis arreconar aquest modo d'esser nostre per renovellar-nos i esser millors.

Passa després a estudiar la part pràctica de la conversa. Exposa l'escola d'avui amb totes les seves dificultats. Però davant la bona intenció de reformar-la dels qui ens governen, convida als mestres a lluitar amb lo que ara disposen per ajudar així a la perfecció que ha de venir.

Estudia el nin, físic, intel·lectual i moralment.

Demuestra la necessitat de l'educació física de la pagesia on hi ha un tant per cent de mortalitat infantil molt més crescut que en les grans urbs. Els fins que s'han de perseguir amb ella són l'agilitat, la lleugeresa i la gràcia.

La finalitat intel·lectual és la necessitat

de fer desapareixer aquest abús del pronom sustitueix l'idea, de que està ple el llenguatge popular.

Moralment, diu, el mestre ha de mostrar al nin el vertader concepte del dret i del dever.

Estudia després el medis per lograr-lo.

Intel·lectualment, presenta la definició exacte dels conceptes, el diccionari, la traducció, molt d'exercici de llenguatge, aprenent mes bé dues llengües que una sola, puix la segona confirma els conceptes adquirits en la primera.

Físicament, recomana la gimnàstia i la netedat.

Moralment, presenta l'exemple dels mateixos nins, demostrant els resultats ventajosos que s'han obtinguts per tot allà on s'ha ensaiat aquest procediment.

Passa a veure el programa i pla d'ensenyament, donant acertats consells sobre l'un i l'altre.

Després, fa el resum i la conclusió. En ella presenta el Magisteri del Partit al Sr. Delegat perquè el tengui present en les seves elevacions al Directori, tot diguent-li que està format per un nucli d'hombres que, lluitant amb les dificultats grossíssimes de l'escola espanyola, ha sabut complir els seu dever obtentguent d'alguns infants una educació que ha meravellat els pedagogs estrangers que han visitat les nostres escoles.

El Delegat contestà amb un discurs plè de sinceritat a les paraules del Sr. Capó, manifestant-li que, corresponent als principals objectius del Directori que són l'ensenyança i l'Higiene havia incluit en la Memòria aixecada a la Superioritat, unes dades del bon estat de l'ensenyança dins el Partit i una promesa d'un millorament.

Feu resaltar que els qui ens governen, en tot i esser militars comprenen l'importància del mestre, element civil, i regoneixent-la, volen secundar la seva obra, ajudant-li lo mes possible.

Acabada la reunió s'en aixecà acta, que

firmaren tots els mestres que hi havien assistit.

Ens impresionà ben agraçosament la nombrosa assistència de mestres, confirmant-nos aixó que s'acosta una acellerada època de renovellament.—LL. M.^a D.

MISSA NOVA

Diumenge, va cantar sa primera missa a l'esglèsia de Sant Francesc el novell sacerdot i pare, Fra Miquel Llompart i Ramis, Franciscà.

Moments abans de comensar es veia comparèixer molta gent de Llubí, d'on és natural el Missacantant, arribant-se a omplir l'esglèsia de gom en gom amb gent d'Inca, que també volgué honrar la festa.

Ajudaren al nou celebrant: de Subdiaca el P. Esteva Amer, Superior del convent d'Artà; de Diaca el M. I. Sr. don Albert Gato Tinent Vicari Castrens de Mallorca; de assistents; el Provincial de la Tercera Orde Regular, M. Rm. P. Fra Bartomeu Salvà i nostres Arciprest Rnt. don Francesc Rayó. Predicà el Rnt. P. Rafel Ginart, Licenciado en Filosofia i Superior del convent de Ciutat. Se cantà la missa del Santíssim Sacrament del Mestre Ribera amb gran munió de veus i ajustament.

L'acte tendre i commovedor de arlegamams durà llarg temps deguts el gran concurs de feels que assistia, mentres el Tedeum es desplegava solemne i majestuósament.

An els corredors de dalt del convent es serví esplèndid dinar a unes dcentes persones que, en casi sa totalitat, eren vengudes de Llubí per obsequià a son paisà en ditxa tan gran. A un cap de taula seia el novell sacerdot, tenent a sos costats a sos pares i demás familia, i a l'altra cap prengueren lloc el Pare Provincial, sacerdots i demás. Va esser molt alabat el *menú* i l'orde en que fonc servit.

Felicitem coralment el nou pare religiós per la gràcia del presbiterat per éll tant desitjada, i a sos bondadosos pares, i feim extensiva la nostra felicitació a la Província Franciscana per aquesta plantada de operaris del cel que veu pujar en sos jardins seràfics.

HACIA LA GRANDE OBRA LOS LEGIONARIOS EN MARCHA

Amb aquest sugestiu títol acaba de publicar el Rnt. pare Dueso un follet destinat a donar a conèixer la hermosa Associació dels Legionaris, els seus fins i sa meritíssima tasca i extraordinaris privilegis. Entre aquests figuren alguns molt interesants pel temps de corema, com el poder menjar peix per colació en tots els dies de dijuni, el poder commutar els sacerdots un dia per setmana l'Ofici Diví per tres parts de rosari, el poder adelantar tot el rès del dia següent, fins a Nona inclusiu; la benedicció apostòlica de Sa Santidat per l'hora de la mort, etc, etc.

El follet està molt ben presentat i té una actualitat veritable, i se facilita a tothom qui el demani a camvi de qualsevol donatiu per la Bona Premsa, a les oficines dels Legionaris (Barquillo 4 y 6. Sevilla) a on poren també fer se inscripcions en la Associació.

Equivalencies

REDUCCIÓ de quilos a arroves i unces a 0'20.

REDUCCIÓ de quilos a lliures i milèsimes a 0'30.

Id. En Cartells per tenir davant la bàscula, a 2'00.

REDUCCIÓ de quilos a quintàs, arroves i lliures a 0'25.

Diccionaris de les principals llengües

En Castellà (varies clases i edicions).

Català-Castellà i Castellà-Català.

Italià-Espanyol i Espanyol-Italià

Inglés-Espanyol i Espanyol-Inglés

Espanyol Alemàn i Alemàn Espanyol

Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

Tip. Durán.—INCA